

Erken dat niemand meer honkvast is

teeds minder mensen
onen hun leven lang in
hetzelfde land, dezelfde
rijk of hetzelfde huis.
Letty Reimerink wil dat
beleidsmakers dat nu
ndelijk eens erkennen.

— 'Ike verandering is een be-
dreiging. Dat lijkt het ada-
— gium van veel politici, op-
vallend vaak van SP-huize.
— Er heerst paniek over de
len die ons land overstroomden
genaamd banen inpikken van
derlanders. De grenzen moeten
cht, wordt er dan meteen geroe-
n. Ondertussen zijn werkgevers
tzettend blij met de goede ar-
idskrachten en zijn de Polen de
ding voor onder meer de wo-
ngmarkt in het sterk krimpende
id-Limburg.

Maar terwijl de politici zich druk
aken over regels en wetten om
n einde te maken aan de oost-
st-mobiliteit (Binnenland,
juni), is de werkelijkheid alweer
n stappen verder. De economie
kt inmiddels ook in Polen aan
op termijn zullen de verschillen
beloning steeds kleiner worden.
al zijn de effecten te merken in
t dalende aantal Poolse arbe-
ers dat naar Nederland komt.
Ne zullen ze nog gaan missen.
Maar ook die ontwikkeling is
t te keren.

De mensen in Europa bewegen.
zijn op zoek naar werk, naar een
tere opleiding, naar ruimte,
ar zoon of naar avontuur. West-
ropese boeren trekken naar het
sten, omdat ze daar veel meer
mte hebben en nog echt kun-
n boeren. Gepensioneerden
kken massaal naar de zonnige
sten in Spanje. Eén op de elf

AOW'ers in Nederland krijgt zijn
AOW in het buitenland! Deels zijn
dit remigranten die terug zijn ge-
gaan naar Marokko of Turkije,
maar er zijn ook Nederlanders die
in Frankrijk of Spanje wonen. Het
systeem is hier niet op toegesne-
den, gegeven de hele discussie
over de AWBZ. Ook hier lopen de
regels achter de feiten aan.

Feit is echter dat jaarlijks meer
mensen Nederland verlaten dan er
binnenkomen. En dan hebben we
het alleen over de mensen die offi-
cieel vertrekken of binnenkomen
en niet over de nog eens duizen-
den mensen die inofficieel op
meerdere plaatsen wonen; de zo-
genaamde polygame bewoners.
Die duiken niet eens op in de mi-
gratiestatistieken. Het vakantie-
huis in Frankrijk of tegenwoordig
steeds vaker in Hongarije of Tsjje-
chië, het tweede appartement in

**Mensen komen en gaan,
maar de regels lopen
achter die feiten aan**

Berlijn, de lange logeerprijzen bij
een buitenlandse geliefde, een se-
mester studeren aan de Sorbonne
en ga zo maar door. Het is voor een
steeds grotere groep mensen - van
verschillende leeftijden en met
uiteenlopend welstandsniveau -
heel gewoon om niet honkvast te
zijn. We brengen niet meer ons
hele leven in dezelfde wijk door
waar we ook zijn geboren.

Maar ook hier kiezen beleidsma-
kers voor standvastigheid. Wijken
waarin je wooncarrière kunt ma-
ken van wieg tot graf, vaste sociale
structuren waarin mensen zich
veilig kunnen voelen. Het is mooi
bedacht, maar er zit ook een ver-
langen in naar de veilige jaren vijf-

De Poolse Michalina woont en werkt in Nederland en vliegt vanaf Eindhoven Airport naar familie en vrienden in Katowice. Foto Marco van Duyvendijk

tig waarin de wereld overzichtelijk
was en inderdaad hele families in
dezelfde wijk woonden, er op-
groeiden en dood gingen.

De steden in Europa kennen een
andere realiteit. De bevolking van
Amsterdam is niet meer dezelfde
bevolking als twintig jaar geleden
en die bevolking zal over twintig
jaar ook niet meer dezelfde zijn.

Uit een stad als Berlijn zijn sinds de
val van de muur 1,9 miljoen men-
sen weggetrokken. Daar zijn 1,8
miljoen andere mensen voor in de
plaats gekomen. Kortom, de stad is
voor meer dan de helft vernieuwd.

Steeds meer woningen in steden
worden gekocht als tweede huis
en niet constant bewoond. Dat is
de reden waarom de stad blijft

en gaan, soms voor korte en soms
voor lange tijd. Ze wonen in wisse-
lende samenstellingen in de wijk
en de stad en zijn soms wel aanwe-
zig en dan weer langere tijd niet.

De overheid heeft als taak voor-
waarden en kaders te scheppen
voor haar burgers en ze weerbaar
te maken. In plaats daarvan is de

en van angst voor het vreemde, het
terugverlangen naar vroeger en
het opwerpen van belemmerin-
gen voor mensen die zich allang
aan de nieuwe Europese realiteit
hebben aangepast.

Letty Reimerink is auteur van
Grenzeloos Wonen - Europa verhuist